

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethicæ Doctrinæ Elementa, Et Enarratio Libri quinti
Ethicorum**

Melanchthon, Philipp

Witebergæ, 1583

VD16 ZV 20638

De affectibus.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56560](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56560)

et ut eius iusticia & iudiciū agnoscantur. Ideo referas verbum facit ad pœnam, impium ordinat ad diem malum. Concio est de providentia, et de pœnis, quas affirmat secuturas esse, etiam si impij aliquanti sper florent permittente Deo.

Postquam argumenta præcipua de necessitate explicata sunt, fideliter moneo Lectores, ut, cum mandatum Dei sit, amplecti veritatem, et fugere falsas opiniones, iuxta illud: Non dicas falsum testimonium, detestentur petulantiam defendentium absurdas opiniones, ut sunt Stoici furorores de necessitate, præsertim cum contumeliosus sint aduersus Deum, et perniciosi moribus.

De affectibus.

Utilis est doctrina de affectibus. Primum, ut discrimen virtutum et affectuum cognoscatur. Deinde, ut fontes considerentur honorum et malorum affectuum. Tertio, ut Stoici errores refutentur, qui sæpè in Ecclesia magnos tumultus excitarunt. Nam et olim multi fanatici homines, et Anabaptistæ his proximis annis omnes affectus tolli voluerunt, penè ut Stoici. Primum autem sedes consideranda est, videlicet anima hominis, ac postea distribuendæ potentiæ, et videndum, quæ sint singularum potentiarum propria organa et propriæ actiones. Hanc totam de

strinam necessariam in omni vita, notissimam esse omnibus oportet. Deinde postquam dicimus, affectus esse appetitiones, distribuendi sunt gradus appetitionum.

Est autem usitata distributio triplex: Appetitus naturalis, sensuum & rationalis. Naturalem vocant appetitionem cibi & potus, quae est subitio venarum, unde in orificio ventri uli dolor oritur, quo sentitur fames. Deinde sensuum appetitio duplex est: aut propria tactus, quae est in nervis toto corpore sparsis, videlicet, delectatio & dolor. Alij sunt motus, sequentes cognitionem, & proprie sunt in corde, ut leticia, tristitia, irascia, amare, odisse, &c. timere, sperare. Ultimus gradus, est appetitio voluntatis. Nam in voluntate ut in corde, persecutio est, aut fuga, & quaedam est copulatio cordis & voluntatis. Cum autem de affectibus bonis, aut vitiosis loquimur, non dicimus de fame & de siti, nec de his qui proprie sunt in nervis. Nam hi sunt naturales proprietates, & conditae in natura, nec reguntur consilio, aut voluntate, ut in laceratione nervorum dolere necesse est, nec tolli potest hic dolor consilio, aut voluntate.

Sed de alio quodam genere disputatio est, videlicet de affectibus, qui proprie sunt in corde aut voluntate, ut de metu, spe, amore, odio, leticia, tristitia, misericordia, ira, &c. De his definitio

io tenenda est: Affectus est motus in corde
 aut voluntate, sequens cognitionem, quo pro-
 sequimur, aut fugimus rem oblatam, & quem-
 cumq; alium affectum comitatur ad extre-
 mum in corde læticia, vel tristitia. Sunt igitur
 et præcipui et ultimi omnium affectuum, læti-
 tia, quæ alit vitam in corde, et mœsticia, quæ ex-
 tinguit vitam. Hæc ita diuinitus condita sunt.
 Sunt enim in corde villi, qui astringuntur mœsti-
 cia et fit arefactio nativi humoris, et extinctio
 spirituum. E contra in læticia laxantur villi, et
 gignuntur spiritus copiosiores et lucidiores. Est
 autem vitæ proximum alimentum spiritus, qui
 est flammeus halitus, quem ex sanguine cor gi-
 gnat arcana vi, diuinitus sic insita homini.

Sunt autem diuersi motus cordis, laxatio et
 restrictio, quæ efficit pulsum arteriarum. Deinde
 morbus, qui vocatur palpitatio. Sed affectus est
 tertium genus, à prioribus distinctum. Et rectè
 dicit Galenus, etiam affectus esse naturales mo-
 tus cordis, sed ita si sint mediocres. Postquam tra-
 didi definitionem affectuum, et sedem ostendi,
 iam breuiter refutemus Stoica deliramenta. Er-
 rant autem tripliciter. Primum, dicunt omnes
 affectus opiniones esse. Secundo, dicunt omnes
 affectus vitiosos esse. Tertio, dicunt ex natura
 tollendos esse, et posse tolli.

An affectus sint opiniones.

Breuis & perspicua demonstratio est affectum
non esse opiniones.

*opiniones sunt
in corde.*
Quaecumq; subiectis differunt, realiter differunt, id est, sunt res diuersae.

Opinio & affectus differunt subiectis.

Ergo sunt res diuersae.

Mmor est notissima, quia opiniones sunt in parte cognoscente, ad quam perinet cerebrum. Affectus autem in corde esse manifestum est. Sed praecedit cognitio, seu opinio, quae alia vera est, alia falsa. Sicut Solon audiens falsam narrationem de morte filij, dolore afficitur, & rursus cognita falsitate, deponit dolorem. Talis enim natura cordis est, ut moueatur re monstrata per cognitionem, seu verò seu falsò, vnde dicitur: Ignoti nulla cupido: sed tamen alia res est notitia, alia affectus. Sicut alia res est visus, alia incendium amoris in corde.

*uid. de arte
ant. d. j.*

D E S E C V N D A
Q V A E S T I O N E.

Non omnes affectus suo genere, seu per se virtiosi sunt: Sed aliqui sunt boni, qui & in natura integra fuissent, & erunt in beata, & sunt in confirmatione Angelis, ut sequentia testimonia ostendent. Ac primùm de homine loquamur. Lex diuina praecipit

*1. Arat. in
a. ca. 1. p. 1.
ante.*